

Valtionvarainministeriö
valtionvarainministerio@vm.fi
mia.aronen@vm.fi

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö VM008:00/2017

Valtionvarainministeriö on pyytänyt tietosuojavaltuutetun toimistolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Hallituksen esitysluonnokseen liittyy arviomuistio, josta tietosuojavaltuutettu on antanut lausunnon 29.6.2017. Nyt annettava lausunto täydentää aikaisemmin annettua ja siinä todetun lisäksi jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää huomioita alla mainittuihin asioihin.

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (2016/679, tietosuoja-asetus) on ollut 25.5.2018 alkaen henkilötietojen käsittelyn ensisijainen ja suoraan sovellettava säädös. Hallituksen esitysluonnoksen yleisperusteluissa on kuvattu mm tarkastusoikeutta ja automatisoitua päätöksentekoa henkilötietolain näkökulmasta. Jatkovalmistelussa mainittuja asioita tulisi tarkastella suhteessa tietosuoja-asetukseen ja perusteluista tulisi ilmetä millä tavoin ja miltä osin tietosuoja-asetus ja henkilötietojen suoja koskevat keskeiset periaatteet on huomioitu esityksessä.

On tärkeää, että hallituksen esityksestä käy ilmi selvästi, millä tavoin tietosuoja-asetuksen kansallista liikkumavaraa tulitaisiin käyttämään. Kansallisen liikkumavaran käyttö on aina perusteltava erityislainsäädäntöä valmisteltaessa ja sen on oltava tarpeen tietosuoja-asetuksen ja ehdotetun kansallisen tietosuojalain täydentämiseksi. Oikeusministeriö on julkaissut EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) loppumietinnön. Loppumietinnössään työryhmä esittää kannanottoja tietosuoja-asetuksen jättämisen kansallisen liikkumavaran käytöstä, perusoikeussäännösten merkityksestä tässä suhteessa sekä erityislainsäädännön uudistamisen tarpeesta samoin kuin uudistamistyössä noudatettavista periaatteista. Työryhmä nostaa esiin myös joitakin yksityiskohtia, jotka erityislainsäädäntöä koskevassa lainvalmistelussa olisi syytä ottaa sen mielestä huomioon. Lisäksi lainvalmistelussa on suositeltavaa käyttää tietosuojavaltuutetun opasta Tietosuojavaltuutetun toimiston ohje lainsäädäntölausuntoihin.

Hallituksen esitysluonnoksessa on mainittu, etteivät pankki- ja maksutilirekisteriin kerättävät tiedot kuulu tietosuoja-asetuksen mukaisiin erityisiin henkilötietoryhmiin. Kuitenkin esitysluonnoksen mukaan on tarkoitus antaa pääsy mm tilitapahtumiin. Tilitapahtumista voi paljastua erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, esim. maksun viestitiedoissa voi olla maininta terveydenhoitoon liittyvästä seikasta tai jäsenyys ammattiliittoon. Näin ollen luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille aiheutuvat riskit on arvioitava huolellisesti.

Tiedonhakupöytäkirjan / pankki- ja maksutilirekisterin kautta luovutettavat tiedot sisältäisivät myös tiedot pankki- ja maksutiliin liitetystä maksuvälineistä, niiden numerosta ja voimassaoloajasta sekä tiedot luotoista ja luottojen vakuutena olevasta omaisuudesta. Näiltä osin kyse olisi kansallisesta poikkeuksesta. Esitysluonnoksesta jää epäselväksi perusteet ja tarve, miksi kyseiset tiedot on sisällytetty tiedonhakupöytäkirjaan ja ovatko mainitut tiedot kaikkien viranomaisten saatavilla. Tietosuojasetuksen käyttötarkoituksidonnaisuuden periaatteen toteutuminen tulisi myös huomioida.

Esitysluonnoksessa todetaan, että tiedonhakupöytäkirjan kautta toimivaltainen viranomainen yksilöi oikeusperustan, jonka nojalla se pyytää tietoja ja järjestelmään tulisi jäädä myös lokitieto tiedon pyytäneestä virkamiehestä. Toisaalta vastaus tietopyyntöön on tarkoitus saada automaattisesti ilman manuaalista käsittelyä. Jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää huomioita siihen, miten järjestelmän asianmukaista käyttöä käytännössä valvottaisiin ja kenellä on pääsy järjestelmän lokitietoihin.

Pankki- ja maksutilirekisterin osalta tulisi tarkentaa, miten tietojen ajantasaisuus varmistetaan.

Tietosuojavaltuutettu

Reijo Aarnio

Ylitarkastaja

Susanna Tuominen

Lisätietoa

- EU:n yleisen tietosuojasetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) loppumietintö (Mietintö ja lausunto 8/2018)
- Tietosuojavaltuutetun toimiston ohje lainsäädäntölausuntoihin (liitteenä)